

ASSAIG

Joan B. Culla, *Israel, el somni i la tragèdia*. LA CAMPANA. Barcelona, 2004.

No poques vegades s'ha dit que el conflicte de Palestina és la clau de volta per a la pacificació del Pròxim Orient. També que és un test –potser el test– que cal superar per fer possible l'entesa entre Occident i el món àrab. No sembla, però, que estiguem gaire a prop d'aconseguir-ho. Després de l'assassinat de Yitzhak Rabin l'any 1995 i l'ulterior enfonsament de les esperances que havien entreobert els acords d'Oslo, l'enfrontament entre israelians i palestins sembla un litigi irresoluble. En ell es fan presents els més de cent anys de violències que han enverinat un conflicte que ha despertat no tan sols l'interès de l'opinió pública internacional, sinó també, ben sovint, un fort apassionament, no sempre equilibrat amb un profund coneixement d'una realitat complexíssima, tal com apunta l'historiador Joan B. Culla en el llibre que presentem.

La intenció de Culla ha estat superar la simplicitat dels tòpics per oferir una extensa aproximació a la història d'Israel i el sionisme des de mitjans del segle XIX fins a l'actualitat. L'historiador documenta l'aparició juxtaposada de dos moviments nacionals enfrontats i les diverses etapes de la seva progressiva i sagnant col·lisió. L'obra recull, doncs, des de la definició del somni sionista de la mà de Theodor Herzl i l'establiment de l'Estat d'Israel fins als esdeveniments més recents que han conduït el conflicte a un veritable carreró sense sortida. L'autor examina amb extrema minuciositat la societat israeliana fins a oferir-ne una diagnosi exacta. Israel és, per Joan B. Culla, una societat summament dividida que fa-

Terra Santa no és el 'Far West'

XAVIER FILELLA

talment ha deixat enrere la cultura bengurionista dels pioners.

LA GUERRA DELS SIS DIES

La llarga possessió dels territoris palestins ocupats després de la guerra dels Sis Dies, explica l'autor, ha transformat l'original sionisme socialista fins a decantar-lo cap al radicalisme intransigent del sionisme revisionista i el fonamentalisme religiós. Culla també radiografia el nacionalisme palestí, del qual subratlla la tradicional indolència dels seus líders, i en constata el desenvolupament per oposició al projecte sionista fins a esdevenir, en l'actualitat, un

moviment en què les veus sensates d'intel·lectuals com ara Hanan Ashrawi i Sari Nusseibeh han estat sepultades sota allaus de fanatisme que troben un ample ressò en el món àrab.

L'autor no deixa de plantejar les seves raons crítiques ni davant d'una inoportuna segona Intifada –iniciada justament en el moment en què la flexibilitat dels negociadors israelians havia assolit el seu màxim històric– ni davant l'extremisme bàrbar dels governs del Likud encapçalats ara per Ariel Sharon. No em queda cap dubte que la posició de Joan B. Culla en aquest llibre, tot i par-

tir d'una parcial atenció pel flanc israelià del conflicte, no pot ser qualificada més que com a mesurada, tot i que, certament, a contracorrent d'una opinió majoritària que es distingeix pel suport acrític a la causa palestina. Com recordava recentment el mateix autor reprement paraules d'Amos Oz, el conflicte israeliano-palestí no és una simple pugna entre el bé i el mal, tal com passa en un *western* qualsevol. Més aviat és un sagnant laberint que, tal com assenyalava Winston Churchill en referència als Balcans, potser destil·la més història de la que pot consumir.

JOAN B. CULLA HA FET UNA APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA D'ISRAEL

ROBERT RAMOS

ASSAIG

Emilio Lamo de Espinosa, *Bajo las puertas del fuego*. TAURUS. Madrid, 2004.

El sociòleg Emilio Lamo de Espinosa, catedràtic de la Universitat Complutense de Madrid i columnista d'*El País*, explora en el seu darrer llibre les sinuositats de la realitat internacional que s'ha afermat després dels esdeveniments de l'11-S. L'obra, escrita poc abans dels atemptats de Madrid, revisa l'ensorrament del violent ordre multipolar alçat amb la Pau de Westfàlia del 1648 i el posterior món bipolar que es va assentar després de les dues Guerres Mundials.

Després de repassar el breu període de pau i prosperitat que alguns pretenien celebrar un cop caigut el Mur de Berlín, l'autor examina les incerteses que s'obren arran dels atemptats de l'11-S. Per sobre de tot, però, l'objectiu de Lamo de Espinosa ha estat assajar una via a mig camí entre l'atlantisme i l'europèisme, entre l'unilateralisme i el multilateralisme europeu i també, en certa manera, entre la força i el dret.

Si bé està prou encertat a l'hora de valorar les insuficiències de la posició europea, Lamo de Espinosa defalleix a l'hora de justificar, ni que sigui parcialment, la política seguida per l'administració Bush. Probablement, l'oblit dels interessos particulars dels components del govern nord-americà en la guerra de l'Iraq és l'aspecte més desencertat d'una obra centrada a confrontar la sobreacció nord-americana amb la infrareacció europea davant la nova amenaça terrorista. X.F.

Mariona Casas i Agustí Danés, *Tots els colors de la llengua*. EDICIONS L'ÀLBER. Vic, 2004.

Es periodistes Mariona Casas i Agustí Danés, redactora i cap de secció respectivament d'*El 9 Nou* d'Osona i el Ripollès, recuperen a *Tots els colors de la llengua* les veus plurals del projecte *Parlem una estona*, impulsat pel Centre de Normalització Lingüística d'Osona en col·laboració amb la delegació comarcal d'Òmnium Cultural. El projecte, anomenat descriptivament *voluntariat lingüístic*, té la voluntat d'oferir a un seguit de persones novingudes la possibilitat d'aprendre la llengua del país, a la vegada que pretén implicar la societat civil en l'acollida de la nova immigració.

L'obra és el resultat de les entrevistes mantingudes pels autors amb divuit nous osonencs i les seves respectives parelles lingüístiques autòctones. Capítol a capítol l'aprenentatge del català s'entrecrua amb la vida quotidiana que amaga una història personal: trobar-se sol en un lloc desconegut, viure amagat per falta de papers o haver perdut la feina.

Casas i Danés, que han format parella lingüística amb un dels novinguts, ens ofereixen una història de compromisos que, a banda de fomentar la cohesió social, permet que els catalanoparlants adquireixin consciència de la importància de mantenir l'ús social de la llengua pròpia. X.F.

Intent de lapidació

JOAN AGUT

ASSAIG

Víctor Alexandre, *El cas Carod*. PROA. Barcelona, 2004.

Víctor Alexandre (Barcelona, 1950) és periodista i escriptor i ha destacat com a autor d'obres tan impactants com ara *Jo no sóc espanyol* (1999), *Despullant Espanya* (2001), *Despullats* (2003), escrit amb la col·laboració de Joel Joan, i *Senyor President* (2003). *El cas Carod* és la seva darrera obra.

El dia 26 de gener del 2004 el diari *Abc* de Madrid publicava a primera pàgina que Josep-Lluís Carod-Rovira, secretari general d'ERC i conseller en cap de la Generalitat, s'havia entrevistat amb dirigents d'ETA en algun lloc de la Catalunya Nord. Naturalment, els de l'*Abc* en feien una valoració tendenciosa i abusiva. Des d'aquell dia fins a les eleccions generals del 14 de març es produiria un intent de linxament polític de Carod-Rovira, atiat pels polítics de Madrid, corejat per la púrria mediàtica espanyola i, aïllat, amb la complicitat del PSC i CiU.

Carod-Rovira, a conseqüència de la tempesta de rocs, va donar les explicacions pertinents a l'opinió pública i al Parlament de Catalunya i va dimitir del govern de la Generalitat. Els resultats de les eleccions de març van reafirmar Carod-Rovira amb 650.000 vots i amb vuit escons al Parlament espanyol.

A més d'explicar els fets fil per randa, Víctor Alexandre analitza la temptativa de linxament i en revela les causes, que no eren altres que el propòsit del nacionalisme espanyol de ferir de mort Catalunya. També destaca en la seva anàlisi les febleses, els

dubtes i la manca de fermesa política i nacional dels partits catalans, amb excepció d'ICV i, naturalment, d'ERC. L'autor assenyalava la virulència emprada per Josep Antoni Duran i Lleida en el seu atac parlamentari contra Carod-Rovira. D'una manera prou versemblant, Alexandre posa de manifest el paral·lelisme entre el cas Carod i el cas Dreyfus, acusat i condemnat injustament el 1894, que va motivar la cèlebre rèplica *J'accuse*, d'Émile Zola.

El cas Carod és un llibre d'assaig i historiografia polítiques molt remarcable, tant per la crònica del cas en si com per les reflexions polítiques i sociològiques de l'autor. L'apèndix, on es resumeixen els atacs contra Carod-Rovira, és una peça antològica molt valuosa de les barbaritats que es poden arribar a dir per la fòbia política.